

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2016/1871

2016 m. rugsėjo 28 d.

Graikijos Respublikai dėl konkrečių skubių priemonių, kurių Graikija turi imtis, kad būtų atnaujintas perdavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) Europos Žmogaus Teisių Teismui (EŽTT) ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismui ⁽¹⁾ priėmus du sprendimus, kuriais nustatyta sisteminių Graikijos prieglobsčio sistemos trūkumų, dėl kurių pažeidžiamos pagrindinės tarptautinės apsaugos prašytojų, pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 343/2003 ⁽²⁾ perkeltų iš kitų valstybių narių į Graikiją, teisės, valstybės narės 2011 m. sustabdė tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimą į Graikiją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013 ⁽³⁾ (toliau – Dublino reglamentas);
- (2) Europos Tarybos Ministrų Komitetas padėtį Graikijoje stebi nuo tada, kai EŽTT 2011 m. priėmė sprendimą byloje *M.S.S prieš Belgiją ir Graikiją*, remdamasis pažangos ataskaitomis, kurias Graikija privalo teikti siekdama įrodyti, kad vykdo sprendimą, ir iš Graikijoje veikiančių NVO ir tarptautinių organizacijų, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR), gautais įrodymais;
- (3) priėmus sprendimą *M.S.S* byloje, Graikija išpareigojo reformuoti savo prieglobsčio sistemą pagal nacionalinį prieglobsčio reformos ir migracijos valdymo veiksmų planą, pateiktą 2010 m. rugpjūčio mėn. ir persvarstytą 2013 m. sausio mėn. (toliau – Graikijos veiksmų planas). 2015 m. spalio 1 d. Graikija Tarybai pateikė Perkėlimo Europos Sąjungoje mechanizmo įgyvendinimo ir migrantų antplūdžio valdymo centrų kūrimo gaires; jose taip pat nurodyti tam tikri prioritetiniai veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti, kad prieglobsčio ir priėmimo srityse būtų įgyvendinti visi vykdytini veiksmai, dėl kurių susitarta;
- (4) kartu dėl dabar kilusios pabėgėlių ir migrantų krizės Graikijos prieglobsčio ir migracijos sistemos tebeatiria spaudimą, nes Graikija yra pirmoji atvykimo šalis vykstant rytinės Viduržemio jūros regiono dalies maršrutu. Nuo 2016 m. sausio mėn. iki rugsėjo 12 d. į Graikiją neteisėtai atvyko 165 202 migrantai ⁽⁴⁾. Net jeigu dėl ES ir Turkijos pareiškimo ⁽⁵⁾ gerokai sumažėjo kasdien į Graikiją iš Turkijos atvykstančių migrantų skaičius ⁽⁶⁾, kartu Graikijos valdžios institucijoms teko naujų pareigų. Be to, padėtis Graikijoje labai pasikeitė dar ir dėl to, kad buvo *de facto* uždarytas Vakarų Balkanų maršrutas ir trečiųjų šalių piliečiai nebegalėjo toliau keliauti. Dėl to Graikijoje įstrigo 60 528 neteisėtai atvykę trečiųjų šalių piliečiai ⁽⁷⁾. Valstybės narės dar ne visiškai įgyvendino perkėlimo Europos Sąjungoje mechanizmus, taigi Graikijos patiriamas spaudimas sumažėjo tik iš dalies ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ *M.S.S prieš Belgiją ir Graikiją* (Nr. 30696/09) ir *NS prieš Secretary of State for the Home Department*, C-411/10 ir C-493/10.

⁽²⁾ 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003 nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003 2 25, p. 1), pakeistas Reglamentu (ES) Nr. 604/2013.

⁽³⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29, p. 31).

⁽⁴⁾ 2016 m. rugsėjo 12 d. FRONTEX duomenys.

⁽⁵⁾ 2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškimas.

⁽⁶⁾ Žr. Komisijos parengtas ES ir Turkijos pareiškimo įgyvendinimo pažangos ataskaitas http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/index_en.htm.

⁽⁷⁾ <http://www.media.gov.gr/index.php>, žiūrėta 2016 m. rugsėjo 27 d.

⁽⁸⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Šeštoji perkėlimo Europos Sąjungoje ir perkėlimo į Europos Sąjungą ataskaita“, COM(2016) [636] final.

- (5) 2016 m. vasario 10 d. Komisija Graikijos Respublikai parengė pirmąją rekomendaciją dėl skubių priemonių, kurių turi imtis Graikija, kad būtų atnaujintas perdavimas pagal Dublino reglamentą (toliau – pirmoji rekomendacija) ⁽¹⁾. 2016 m. birželio 15 d. Komisija Graikijos Respublikai parengė antrąją rekomendaciją dėl skubių priemonių, kurių turi imtis Graikija, kad būtų atnaujintas perdavimas pagal Dublino reglamentą (toliau – antroji rekomendacija) ⁽²⁾. Rekomendacijose padaryta išvada, jog padėtis Graikijoje dar turi iš esmės pagerėti, kad Komisija galėtų toliau įvertinti, ar gali būti atnaujintas perdavimas Graikijai pagal Dublino reglamentą;
- (6) 2016 m. liepos 14 d. Komisija iš Graikijos gavo bendrą prieglobsčio prašytojų padėties Graikijoje ir pažangos, padarytos sprendžiant antrojoje rekomendacijoje nurodytus neišspręstus klausimus, apžvalgą;
- (7) 2016 m. sausio 1 d.–rugsėjo 18 d. Graikijos valdžios institucijos gavo 28 752 prieglobsčio prašymus. 2016 m. rugsėjo 1 d. Graikija informavo Komisiją apie sėkmingai baigtą vadinamąjį išankstinį registravimą, kuris buvo pradėtas 2016 m. birželio 8 d. ⁽³⁾ Šio išankstinio registravimo tikslas buvo užregistruoti visus į Graikiją iki 2016 m. kovo 20 d. neteisėtai atvykusius trečiųjų šalių piliečius, norėjusius prašyti tarptautinės apsaugos, tačiau jų atžvilgiu Graikijos valdžios institucijos dar nepradėjo prieglobsčio procedūros. Remiantis turima informacija ⁽⁴⁾, 2016 m. birželio–liepos mėn. žemyninėje šalies dalyje Graikijos valdžios institucijos iš anksto užregistravo 27 592 asmenis kaip prieglobsčio prašytojus, kurie dar turi pateikti prašymus. 2016 m. rugsėjo 1 d. prasidėjo šių prašymų teikimo procesas. Dar 15 253 asmenys buvo iš anksto užregistruoti salose 2016 m. kovo 20 d.–rugsėjo 18 d., iš jų 6 298 jau yra pateikę prieglobsčio prašymą;
- (8) 2016 m. rugsėjo 19 d. rašte Graikija pateikė Komisijai naujausią informaciją apie prieglobsčio prašytojų padėtį Graikijoje ir apie pažangą, padarytą reformuojant prieglobsčio sistemą. Be to, Graikija išreiškė susirūpinimą dėl galimo asmenų perdavimo pagal Dublino reglamentą atnaujinimo perspektyvos atsižvelgiant į dabartinį Graikijoje įstrigusią migrantų (daugumos jų atžvilgiu jau pradėta prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra) skaičių ir į problemas, su kuriomis Graikija susiduria įgyvendindama ES ir Turkijos pareiškimą. Graikija taip pat nurodė, kad iš Graikijos į kitas valstybes nares perkeltų asmenų skaičius vis dar gerokai mažesnis, nei numatyta sprendimuose dėl perkėlimo;
- (9) Komisija atkreipė dėmesį į Graikijos pažangą tobulinant nacionalinės teisės aktus, kurią ji padarė siekdama užtikrinti, kad į nacionalinę teisę būtų perkeltos naujos redakcijos Prieglobsčio procedūrų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES ⁽⁵⁾ naujosios teisės nuostatos ir naujos redakcijos Priėmimo sąlygų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES ⁽⁶⁾ tam tikros nuostatos. 2016 m. balandžio 3 d. Graikijos Parlamentas priėmė naują įstatymą (Įstatymas Nr. 4375/2016), bet dar ne visos jo nuostatos įsigaliojo ⁽⁷⁾. 2016 m. birželio 22 d. Parlamentas patvirtino Įstatymo Nr. 4375/2016 pakeitimą, kuriuo, *inter alia*, pakeista apeliacinių komitetų sudėtis ir prieglobsčio prašytojų teisė į žodinių prašymo nagrinėjimą komitetuose (Įstatymas Nr. 4399/2016) ⁽⁸⁾. 2016 m. rugpjūčio 31 d. Graikijos Parlamentas taip pat priėmė įstatymą dėl Graikijoje gyvenančių mokyklinio amžiaus vaikų pabėgėlių (Įstatymas Nr. 4415/2016) ⁽⁹⁾;
- (10) nuo tada, kai buvo priimtos dvi rekomendacijos, Graikija labai padidino savo bendrą pajėgumą priimti ir neteisėtus migrantus, ir tarptautinės apsaugos prašytojus. Remiantis Graikijos valdžios institucijų 2016 m.

⁽¹⁾ 2016 m. vasario 10 d. Komisijos rekomendacija Graikijos Respublikai dėl skubių priemonių, kurių turi imtis Graikija, kad būtų atnaujintas perdavimas pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013 (C(2016) 871 *final*).

⁽²⁾ 2016 m. birželio 15 d. Komisijos rekomendacija Graikijos Respublikai dėl skubių priemonių, kurių turi imtis Graikija, kad būtų atnaujintas perdavimas pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013 (C(2016) 3805 *final*).

⁽³⁾ <http://asylo.gov.gr/en/wp-content/uploads/2016/08/EN-01.08.2016-Press-Release-end-pre-registration.pdf>.

⁽⁴⁾ http://asylo.gov.gr/en/wp-content/uploads/2016/08/Preregistration-data_template_5_EN_EXTERNAL.pdf.

⁽⁵⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013 6 29, p. 60).

⁽⁶⁾ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013 6 29, p. 96).

⁽⁷⁾ „Įstatymas Nr. 4375/2016 dėl Prieglobsčio tarnybos, Apeliacinės institucijos ir Priėmimo ir identifikavimo tarnybos struktūros ir veikimo, Bendrojo priėmimo sekretoriato įsteigimo, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) ir kitų nuostatų perkėlimo į Graikijos nacionalinę teisę“, galima rasti adresu <http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/bcc26661-143b-4f2d-8916-0e0e66ba4c50/o-prosf-pap.pdf>.

Kad Graikijos valdžios institucijos galėtų įgyvendinti visą įstatymą, reikia priimti įgyvendinimo aktus, t. y. ministerijos arba kartu su ministerija priimamus sprendimus.

⁽⁸⁾ http://www.asylumineurope.org/sites/default/files/resources/n_4399.2016.pdf.

⁽⁹⁾ https://www.alfavita.gr/sites/default/files/attachments/fek_ellinoglosi.pdf.

rugsėjo 14 d. paskelbtu kasdieniu pranešimu, laikinuose priėmimo centruose yra 62 987 vietos, skirtos ir Graikijoje esantiems neteisėtiems migrantams, ir tarptautinės apsaugos prašytojams ⁽¹⁾. 2016 m. liepos 14 d. Graikija informavo Komisiją, kad yra „pajėgi suteikti pastogę, maistą ir visas pagrindines paslaugas didžiajai daugumai Graikijoje įstrigusių neteisėtų migrantų ir tarptautinės apsaugos prašytojų“ ir kad pasižada „užtikrinti tinkamą gyvenimo lygį visiems pabėgėliams“;

- (11) liepos 14 d. Graikija taip pat pateikė informaciją apie planą didinti apgyvendinimo vietų, skirtų pažeidžiamiesiems prašytojams, visų pirma nelydimiems nepilnamečiams, skaičių. Buvo ketinama iki vasaros pabaigos, be liepos mėn. jau esamų 622 vietų, įsteigti dar 700 vietų, taip pat su ES finansine parama naudoti atskiras patalpas dabar esanose vietose, kol bus rasta naujų vietų nelydimiems nepilnamečiams apgyvendinti. Tačiau šis tikslas nebuvo pasiektas: 2016 m. rugsėjo 19 d. Graikija informavo Komisiją, kad nelydimiems nepilnamečiams skirtuose centruose apgyvendinti yra 891 vieta. Šio vietos dabar visos užpildytos, o vietos laukiančių nelydimų nepilnamečių, kuriuos reikia tinkamai apgyvendinti, sąrašė dabar yra 1 487 asmenys ⁽²⁾. Taigi pažanga šioje srityje daroma lėtai ir akivaizdu, kad Graikijai reikia dėti daugiau pastangų užtikrinti reikiamą skaičių nelydimiems nepilnamečiams skirtų priėmimo centrų, kuriuose būtų galima apgyvendinti visus nelydimus nepilnamečius;
- (12) be to, Egėjo jūros salose susiduriama su dideliais sunkumais dėl naujų atvykstančių asmenų. Didžiausias priėmimo pajėgumas tebėra 7 450 asmenų, tačiau, 2016 m. rugsėjo 27 d. duomenimis, salose iš viso buvo 13 863 registruoti migrantai. Dėl sumažėjusio, tačiau nuolatinio naujų atvykstančiųjų srauto kyla rūpesčių dėl saugos, saugumo ir higienos, nesudaromos tinkamos sąlygos pažeidžiamoms grupėms;
- (13) be to, dauguma Graikijoje esančių centrų yra tik laikinos vietos, kai kuriuose centruose juose apgyvendintiems asmenims sudarytos tik būtiniausios sąlygos, t. y. tiekiamas maistas, vanduo, teikiamos sanitarinės paslaugos ir būtiniausia sveikatos priežiūra. Nors labai trumpą laikotarpį, kol asmenis bus galima perkelti į geresnes vietas, to galbūt pakaktų, sąlygos kai kuriuose centruose kol kas nevisai atitinka Priėmimo sąlygų direktyvoje 2013/33/ES nustatytus tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo reikalavimus;
- (14) 2016 m. sausio mėn. Komisija ir UNHCR pasirašė Įgaliojimo susitarimą dėl iš viso 80 mln. EUR 20 000 atvirų apgyvendinimo vietų (būtų nuomos sistemos, viešbučių kuponai ir priimančiųjų šeimų programos), pirmiausia skirtų tarptautinės apsaugos prašytojams, atitinkantiems perkėlimo Europos Sąjungoje reikalavimus, įsteigti ⁽³⁾. Įgaliojimo susitarimas buvo peržiūrėtas 2016 m. liepos mėn., siekiant numatyti galimybę pagal apgyvendinimo programą apgyvendinimo vietas steigti ir UNHCR valdomuose perkėlimo centruose, taip pat aiškiau išdėstyti, kad apgyvendinimo programos tikslinė grupė apima ne tik perkėlimo prašytojus, bet ir kitus prieglobsčio prašytojus. Nuo birželio mėn. labai išaugo esamų apgyvendinimo vietų skaičius (maždaug 5 600). Rugsėjo 19 d. duomenimis, iš 20 000 vietų, 2015 m. gruodžio mėn. pagal UNHCR nuomos sistemą skirtų perkėlimo reikalavimus atitinkantiems prašytojams, buvo laisvos 12 045 vietos, iš jų 3 404 vietos viešbučiuose arba atskiruose pastatuose, 6 559 vietos butuose, 385 vietos priimančiosiose šeimose ir 507 vietos nelydimiems nepilnamečiams skirtose specialiose patalpose ⁽⁴⁾;
- (15) atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Graikijai vis dar reikia padaryti pažangą, kad būtų įsteigta pakankamai tinkamų specialiai prieglobsčio prašytojams skirtų ir tam tikrus standartus atitinkančių atvirų nuolatinų priėmimo vietų. Remiantis Graikijos rugpjūčio 25 d. rašte pateikta informacija, bendras planuojamas 39 nuolatinų stovyklų pajėgumas žemyninėje šalies dalyje yra apie 32 700 vietų. Rugsėjo 19 d. rašte Graikija patvirtino, kad jau nustatytos ir bus visiškai atnaujintos tokios naujos stovyklos, kuriose užtikrinamas orumo nežeminantis gyvenimo lygis pagal ES standartus. Būtina skubiai veiksmingai įgyvendinti šiuos planus, o atsižvelgiant į tai, kad dalis laikinųjų centrų bus pertvarkyti į nuolatinius, taip pat išsaugoma pakankamai laikinų centrų, kuriuose pabėgėlius būtų galima apgyvendinti, jeigu dėl nenumatyto antplūdžio nepakaktų apgyvendinimo vietų. Be to, kaip reikalaujama antroje rekomendacijoje, būtina, kad Graikijos valdžios institucijos teiktų tikslesnius duomenis apie priėmimo pajėgumą ir išsamų nuolat atnaujinamą poreikių vertinimą atsižvelgiant į bendrą priėmimo pajėgumą ir to pajėgumo pobūdį;

⁽¹⁾ <http://www.media.gov.gr/index.php>.

<http://rse-smi.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=d5f377f7f6f2418b8ebadaae638df2e1>.

Šie laikini neatidėliotinos pagalbos centrai ir nuolatiniai priėmimo centrai įsteigti Egėjo jūros salose migrantų antplūdžio vietose ir žemyninėje šalies dalyje.

⁽²⁾ <http://data.unhcr.org/mediterranean/country.php?id=83>

⁽³⁾ Nors pirmumas bus teikiamas perkėlimo reikalavimus atitinkantiems prašytojams, ši veikla bus naudinga ir tarptautinės apsaugos prašytojams, laukiantiems, kol pagal Dublino reglamentą galės prisijungti prie savo šeimos narių, esančių kitoje ES valstybėje narėje, taip pat prieglobsčio Graikijoje prašantiems asmenims, visų pirma priskiriamiems prie pažeidžiamųjų kategorijos, įskaitant nelydimus ir atskirtus vaikus, asmenis su negalia, vyresnio amžiaus asmenis, vienišus tėvus ar motinas, sergančiuosius lėtinėmis ligomis, neščiąsias ir kt.

⁽⁴⁾ <http://data.unhcr.org/mediterranean/country.php?id=83>

- (16) pažymėtina, kad gerokai patobulintas regioninių prieglobsčio biurų steigimas. Graikijos teisės aktuose nustatyta, kad regioniniai prieglobsčio biurai turėtų būti steigiami Atikos, Salonikų, Trakijos, Epyro, Tesalijos, Vakarų Graikijos regionuose, Kretos, Lesbo, Chijo, Samo, Lero ir Rodo salose⁽¹⁾. Prieglobsčio tarnybos direktoriaus sprendimu taip pat galima steigti savarankiškus prieglobsčio skyrius siekiant patenkinti išaugusius Prieglobsčio tarnybos poreikius. Kol kas pradėjo veikti aštuoni regioniniai prieglobsčio biurai Atikos, Trakijos, Salonikų regionuose, Lesbo, Samo ir Rodo salose. Be to, Chijo ir Koso salose įsteigti du papildomi prieglobsčio skyriai, taigi dabar iš viso yra penki prieglobsčio skyriai. Teisės aktuose nustatyta, kad dar trys regioniniai prieglobsčio biurai turi pradėti veikti Koso saloje, Epyre (Janinoje), Kretoje (Heraklione) ir Tesalijoje (Vole). Vakarų Graikijoje (Patruose) esantis prieglobsčio skyrius turi būti pertvarkytas į regioninį prieglobsčio biurą. Taip pat įsteigtas ir nuo 2016 m. rugsėjo 26 d. veikia specialus perkėlimo skyrius Alimos savivaldybėje;
- (17) Graikijos valdžios institucijos savo ataskaitose taip pat informavo Komisiją, kad Prieglobsčio tarnyba, siekdama padidinti savo pajėgumą nagrinėti prašymus, samdė daugiau darbuotojų. Remiantis 2016 m. liepos 14 d. pateikta informacija, tuo metu Prieglobsčio tarnyboje dirbo 350 darbuotojų, taigi, dvigubai daugiau negu 2015 m. Trečdalis jų dirba pagal terminuotąsias sutartis, finansuojamas iš įvairių ES ir EEE finansavimo šaltinių. Graikijos Parlamentas patvirtino dar 300 nuolatinių etatų, į kuriuos darbuotojai bus pasamdyti per ateinančius mėnesius. Tai skaičiuojama papildomai prie tų darbuotojų, kuriuos pagal terminuotąsias sutartis pasamdė UNHCR, ir valstybių narių ekspertų, kurie per EASO nustatytam laikotarpiui buvo paskirti dirbti Graikijos prieglobsčio tarnyboje;
- (18) kad išnagrinėtų naujų iš anksto užregistruotų prieglobsčio prašytojų pateiktus prieglobsčio prašymus, Prieglobsčio tarnyba, siekdama padidinti prašymų teikimo ir nagrinėjimo pajėgumą, planuoja palaipsniui nuo rugsėjo vidurio iki lapkričio vidurio įdarbinti 177 naujus darbuotojus: 56 pareigūnai registruos perkėlimo reikalavimus atitinkančius prašytojus, 25 pareigūnai registruos prašymus, kuriems taikomas Dublino reglamentas, 7 pareigūnai nagrinės akivaizdžiai nepagrįstus prašymus pagal pagreintą procedūrą, 60 pareigūnų registruos ir nagrinės tarptautinės apsaugos prašymus pagal įprastinę procedūrą, o 29 pareigūnai bus paskirti atlikti įvairias administracinio ir statistinio pobūdžio užduotis;
- (19) kadangi labai smarkiai išaugo prieglobsčio prašytojų, kurių atžvilgiu Graikijoje pradėta prieglobsčio procedūra, skaičius, akivaizdu, kad esamas ir planuojamas Prieglobsčio tarnybos darbuotojų skaičius dar nepakankamas, kad būtų galima tinkamai išnagrinėti dabar gaunamus ir numatomus gauti prašymus, juolab kad Graikija liepos mėn. nurodė, jog pateiktų prašymų nagrinėjimas gali trukti iki trejų metų. 2016 m. liepos 14 d. rašte Graikijos valdžios institucijos nurodė, kad greičiau didinti darbuotojų skaičių neįmanoma, nes trūksta vyresniųjų darbuotojų, kurie apmokyti, kuruoti ir prižiūrėti naujus pasamdytus darbuotojus. Tačiau būtų svarbu užtikrinti, kad Prieglobsčio tarnyba būtų toliau stiprinama skiriant gerokai daugiau darbuotojų ir materialinių išteklių, kad ji pajėgtų išnagrinėti padidėjusį prieglobsčio prašymų skaičių. Taigi reikėtų atlikti – ir nuolat atnaujinti – išsamų poreikių vertinimą, o jį atliekant reikėtų atsižvelgti į šiuo metu pateiktų prieglobsčio prašymų, kuriuos, kaip tikėtina, Graikijos prieglobsčio tarnyba turėtų nagrinėti vienu metu, skaičių bei turimų darbuotojų, kurių reikia arba greičiausiai reikės tiems prašymams išnagrinėti, skaičių. Tai leis ne tik nustatyti Prieglobsčio tarnybai reikiamus žmogiškuosius išteklius, bet ir įvertinti, kaip Komisija, jos agentūros ir valstybės narės galėtų geriausiai padėti Graikijai per trumpesnę laikotarpį išnagrinėti šiuos prašymus;
- (20) pagal sprendimą M.S.S byloje prieglobsčio prašytojams turi būti užtikrintos veiksmingos teisinės gynybos galimybės, kai priimamas neigiamas sprendimas dėl jų prašymo. Šioje srityje pasiekta svarbios pažangos. 2016 m. balandžio mėn. priimtu Įstatymu Nr. 4375/2016 buvo įsteigta Apeliacinė institucija ir apeliaciniai komitetai. Turėtų būti įsteigtas reikiamas skaičius apeliacinių komitetų, kad iki 2016 m. pabaigos Apeliacinė institucija galėtų visapusiškai veikti;
- (21) neseniai priimtu Įstatymu Nr. 4399/2016 įsteigiami nauji apeliaciniai komitetai. Jie atsakingi už visų nuo 2016 m. birželio 24 d. pateiktų skundų dėl Graikijos prieglobsčio tarnybos sprendimų nagrinėjimą. Visų pirma apeliaciniai komitetai daugiausia dėmesio skiria Graikijos salose pateiktiems prašymams, taip padėdami įgyvendinti ES ir Turkijos pareiškimą. Naujieji apeliaciniai komitetai pirmuosius sprendimus priėmė rugpjūčio viduryje. Šiuo metu yra penki komitetai. Įstatymu Nr. 4399/2016 taip pat pakeista šių komitetų struktūra ir dabar juos sudaro trys nariai: du administracinio teismo teisėjai ir vienas atitinkamą kvalifikaciją ir patirtį turintis Graikijos pilietis, kurį pasiūlo UNHCR arba Nacionalinis žmogaus teisių komitetas;

(¹) Įstatymo Nr. 4375/2016 1 straipsnio 3 dalis.

- (22) seniesiems neišnagrinėtų atvejų apeliaciniams komitetams, įsteigtiems prieglobsčio prašytojų apeliaciniams skundams dėl Graikijoje neišnagrinėtų atvejų nagrinėti, iš pradžių buvo suteiktas papildomas įgaliojimas kartu su apeliaciniais skundais dėl pirmosios instancijos sprendimų esmės nagrinėti ir apeliacinius skundus dėl sprendimų, kad prašymas yra nepriimtinas, įgyvendinant ES ir Turkijos pareiškimą. Birželio mėn. įsteigus papildomų apeliacinių komitetų turėtų sumažėti 20 neišnagrinėtų atvejų apeliacinių komitetų tenkanti našta ir jie galėtų paspartinti susikaupusių apeliacinių skundų nagrinėjimą;
- (23) didesnė pažanga padaryta nagrinėjant ilgą laiką neišnagrinėtus apeliacinius skundus pagal „senąją tvarką“, nustatytą Prezidento dekretu Nr. 114/2010. 2016 m. rugsėjo 21 d. duomenimis, šiuo metu dar neišnagrinėti maždaug 8 075 atvejai (iš visų 2013 m. pradžioje neišnagrinėtais laikytų maždaug 51 000 atvejų ir maždaug 13 975 atvejų 2016 m. birželio mėn.). Graikijos valdžios institucijos leidimus humanitariniais tikslais suteikė asmenims, kurių prieglobsčio prašymai nagrinėjami ilgą laiką ir kurie atitinka reikalavimus, kad galėtų gauti leidimus gyventi šalyje dėl humanitarinių arba kitų išskirtinių priežasčių, kaip nustatyta Graikijos įstatyme Nr. 4375/2016. Leidimai gyventi šalyje išduodami dvejiems metams ir gali būti pratęjami⁽¹⁾. Jais gavėjams užtikrinamos tokios pat teisės, kaip ir tiems, kuriems Graikijoje suteiktas papildomos apsaugos statusas⁽²⁾, tuomet šie asmenys nebelaikomi prieglobsčio prašytojais. Tačiau kai kurie susikaupę apeliaciniai skundai nagrinėjami iš esmės. Nors nuo tada, kai buvo priimta pirmoji rekomendacija, padaryta didelė pažanga, Graikija turėtų toliau stengtis išnagrinėti susikaupusius apeliacinius skundus, užtikrinant, kad prašytojai, kurių apeliacinis skundas neišnagrinėtas, turėtų galimybę naudotis teise į veiksmingą teisinę gynybą;
- (24) atsižvelgiant į išaugusį prašymų, pateiktų Graikijoje nuo tada, kai pradėtas įgyvendinti ES ir Turkijos pareiškimas, skaičių, tuo labiau svarbu, kad veiktų visus reikiamus darbuotojus turinti Apeliacinė institucija, gebanti išnagrinėti apeliacinius skundus, kurių, kaip numatoma, gerokai padaugės. Taip pat turėtų būti nuolat atliekamas poreikių vertinimas remiantis šiuo metu įvairiose apeliacinėse institucijose nagrinėjamų apeliacinių skundų skaičiumi ir apeliacinių skundų, kuriuos, kaip tikėtina, tos institucijos turėtų išnagrinėti, skaičiumi;
- (25) naujajame įstatyme (Įstatyme Nr. 4375/2016) nustatyta, kad prašytojams apeliacinio skundo teikimo etape turi būti teikiama nemokama teisinė pagalba. Tačiau kol kas nesiumta visų priemonių šiam įstatymui praktiškai įgyvendinti. 2016 m. rugsėjo 9 d. priimtas ministerijos sprendimas dėl teisinės pagalbos teikimo pagal Įstatymą Nr. 4375/2016 įgyvendinimo ir, remiantis Graikijos valdžios institucijomis, priėmus sprendimą greitai turėtų būti imtasi visų būtinų veiksmų, kad nemokama teisinė pagalba Graikijoje būtų teikiama visiems prašytojams apeliacinio skundo teikimo etape. Nemokamos teisinės pagalbos teikimo finansavimas užtikrintas pagal Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) lėšomis finansuojamą nacionalinę programą. Be to, su UNHCR pasirašytas dotacijų susitarimas dėl iš viso 30 mln. EUR, finansuojamas PMIF pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju lėšomis⁽³⁾. Be kitų priemonių, UNHCR šias lėšas naudoja nemokamai teisei pagalbai tarptautinės apsaugos prašytojams teikti apeliacinio skundo teikimo etape iki 2017 m. pradžios, kai Graikijos valdžios institucijos, kaip tikimasi, įdiegs savo nemokamos teisinės pagalbos sistemą. Rugsėjo 19 d. Graikija informavo Komisiją, kad iki 2017 m. pradžios bus sudarytas Prieglobsčio tarnybos tvarkomas teisininkų sąrašas. Graikija turėtų nedelsdama imtis būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta teisė į nemokamą teisinę pagalbą vykstant prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrai;
- (26) naujajame Įstatyme Nr. 4375/2016 numatytas naujas Priėmimo direktoratas ir Socialinės integracijos direktoratas, juose abiejuose turėtų būti specializuoti nelydimų nepilnamečių priėmimo ir integracijos departamentai, taip pat turėtų būti skiriamas teisinis atstovas. Nepaisant to, siekiant užtikrinti, kad nelydimiems nepilnamečiams būtų praktiškai užtikrintos tinkamos procedūrinės garantijos ir priėmimo sąlygos, Graikijos valdžios institucijos dar turi patvirtinti įgyvendinimo priemones. Nors Graikijos Vyriausybė jau priėmė ministerijos sprendimą dėl prieglobsčio prašančių nelydimų nepilnamečių amžiaus nustatymo⁽⁴⁾, dar reikia priimti Prezidento dekretą, kuriame būtų išdėstytos nuostatos dėl veiksmingos globos sistemos;
- (27) NVO išreiškė susirūpinimą dėl to, kad daug vaikų Graikijoje neturi galimybių mokytis. Pažanga šioje srityje padaryta 2016 m. rugpjūčio mėn. priėmus Įstatymą Nr. 4415/2016, kuriuo siekiama, *inter alia*, užtikrinti psichologinę ir socialinę pagalbą ir galimybes mokytis prieglobsčio prašytojų vaikams, taip pat sklandžią tų vaikų, kurie liks Graikijoje, integraciją į Graikijos švietimo sistemą po parengiamojo pereinamojo laikotarpio. Labai

⁽¹⁾ Įstatymo Nr. 4375/2016 22 straipsnio 3 dalis.

⁽²⁾ Prezidento dekretu Nr. 114/2010 28 straipsnis.

⁽³⁾ Dotacijų susitarimas pasirašytas 2016 m. liepos 15 d.

⁽⁴⁾ Ministerijos sprendimas 1982/16.2.2016 (Oficialusis leidinys, B' 335).

svarbu, kad ši teisinė sistema būtų skubiai veiksmingai ir visapusiškai įgyvendinta. Be to, anot tam tikrų NVO, nelydimų nepilnamečių padėtis apskritai yra nesaugi, taip pat teigiama, kad vaikai vis dar ilgą laiką laikomi sulaikyti perpildytose vietose antisanitarinėmis sąlygomis, nepaskyrus atstovo ar nesudarius galimybės gauti teisinę pagalbą, kol bus rasta, kur juos tinkamai apgyvendinti ⁽¹⁾. Kaip nurodyta 11 konstatuojamojoje dalyje, tinkamų nepilnamečių apgyvendinimo vietų trūkumas yra svarbi problema, kurią dar reikia skubiai išspręsti;

- (28) Europos Komisija, siekdama padėti Graikijai pasiekti, kad jos prieglobsčio valdymo sistema atitiktų ES standartus, šaliai skyrė daug lėšų. Nuo 2015 m. pradžios Graikijai iš vidaus reikalų fondų (PMIF ir Vidaus saugumo fondo (VSF)) skirta daugiau kaip 352 mln. EUR dydžio pagalba ekstremaliosios situacijos atveju; lėšos skirtos tiesiogiai Graikijos valdžios institucijoms arba per Sąjungos agentūras ir Graikijoje veikiančias tarptautines organizacijas. Iš šios sumos apie 90 mln. EUR buvo tiesiogiai skirta Graikijos valdžios institucijoms 2016 m. liepos mėn. siekiant stiprinti jų gebėjimus gerinti gyvenimo sąlygas ir teikti pirminės sveikatos priežiūros paslaugas pabėgėlių apgyvendinimo centruose, taip pat teikti priėmimo ir sveikatos priežiūros paslaugas migrantams. Be to, didelis finansavimas (maždaug 198 mln. EUR), kuriuo siekiama patenkinti pagrindinius humanitarinius migrantų ir pabėgėlių poreikius, skiriamas humanitarinėms organizacijoms partnerėms pagal neseniai sukurta skubios paramos priemonę. Šiuo finansavimu padedama įgyvendinti Komisijos, Graikijos valdžios institucijų ir susijusių suinteresuotųjų šalių kartu parengtą reagavimo į ekstremaliąją situaciją planą, kuriuo siekiama vietoje taisyti susidariusią humanitarinę padėtį, taip pat įgyvendinti ES ir Turkijos pareiškimą;
- (29) šia pagalba ekstremaliosios situacijos atveju papildomi 509 mln. EUR, kurie Graikijai buvo skirti 2014–2020 m. laikotarpiui pagal jos nacionalines programas, finansuojamas PMIF ir VSF lėšomis, taigi Graikija yra pirmoji ES valstybė narė, gavusi ES vidaus reikalų fondų lėšų;
- (30) Graikija turėtų užtikrinti, kad visi šie finansiniai ištekliai nedelsiant būtų kuo veiksmingiau ir efektyviau panaudoti. Tam reikėtų skubiai baigti vykdomą Graikijos nacionalinių programų, finansuojamų vidaus reikalų fondų (PMIF ir VSF) lėšomis, peržiūrą, kuria siekiama programas suderinti su naujais prioritetais. PMIF lėšomis finansuojamos nacionalinės programos peržiūra beveik baigta, iki patvirtinimo proceso, kurį numatoma pradėti labai greitai, beliko išspręsti keletą neišspręstų klausimų. Kalbant apie VSF lėšomis finansuojamas nacionalinės programos peržiūrą, kuri vyksta lėčiau, peržiūrėta programos versija turėtų būti skubiai pateikta Komisijai oficialioms konsultacijoms. Dėl už tų fondų lėšų valdymą atsakingos institucijos, kuri iš Vidaus reikalų ir administracinių reformų ministerijos perkelta į Ekonomikos, plėtros ir turizmo ministeriją, Graikija dabar turėtų nedelsdama pranešti apie baigtą oficialų naujosios atsakingos institucijos paskyrimą pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus;
- (31) kaip pripažįstama 2016 m. kovo 4 d. Komisijos komunikate „Grįžimas prie Šengeno erdvės nuostatų“ ⁽²⁾, užtikrinti visapusišką Dublino sistemos veikimą – neatimama dalis platesnio masto pastangų stabilizuoti prieglobsčio, migracijos ir sienų politiką. Dėl šių veiksmų Šengeno erdvė vėl turėtų įprastai veikti. Todėl svarbu, kad Graikija skubiai imtųsi šioje rekomendacijoje nustatytų likusių veiksmų. Kartu, remiantis valstybių narių solidarumo ir dalijimosi našta siekiais, pirmumas turėtų būti teikiamas Komisijos siūlomam Dublino nuostatų pertvarkymui ⁽³⁾. Dėl šio pasiūlymo vyksta derybos;
- (32) Graikijos reguliariai teikiamos ataskaitos apie pažangą, daromą įgyvendinant šiuos veiksmus, taip pat kiti svarbūs duomenys, įskaitant bet kokią iš UNHCR ir kitų atitinkamų organizacijų gaunamą būsimą informaciją, bus labai svarbūs, kad būtų galima tinkamai įvertinti, ar sudarytos tinkamos sąlygos, kad valstybės narės galėtų atnaujinti atskirų asmenų perdavimą Graikijai pagal Dublino reglamentą, atsivėlgiant į tai, kad perduodamų asmenų skaičius ir tai, kokiai kategorijai priklausantys asmenys turėtų būti perduodami, turėtų priklausyti nuo konkrečios pažangos. Iki 2016 m. spalio 31 d. Graikija turėtų pateikti atnaujintą ataskaitą, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje;
- (33) Komisija pripažįsta, kad Graikija, padedama Komisijos, Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO), valstybių narių ir tarptautinių bei nevyriausybinų organizacijų (NVO), padarė didelę pažangą gerindama Graikijos prieglobsčio sistemos veikimą nuo tada, kai buvo priimtos dvi rekomendacijos. Graikija dėjo daug pastangų, kad

⁽¹⁾ „Human Rights Watch“, „Why Are You Keeping Me Here?“ („Kodėl mane čia laikote?“), 2016 m. rugšėjo mėn. https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/greece0916_web.pdf.

⁽²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Grįžimas prie Šengeno erdvės nuostatų. Veiksmų planas“, COM(2016) 120 final, 2016 m. kovo 4 d.

⁽³⁾ COM(2016) 270 final.

būtų sukurtos pagrindinės institucinės ir teisinės struktūros, reikalingos tinkamai veikiančiai prieglobsčio sistemai. Komisija visų pirma pripažįsta, jog Graikija ėmėsi svarbių veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti, kad, vykdant išankstinę registraciją, daugumos neteisėtų migrantų atžvilgiu būtų pradėta prieglobsčio arba grąžinimo procedūra. Graikija taip pat padidino bendrą priėmimo pajėgumą ir Prieglobsčio tarnybos pajėgumą, gerokai sumažino neišnagrinėtų apeliacinių skundų skaičių ir įsteigė naujų apeliacinių komitetų, taip pat priėmė teisinę sistemą, reglamentuojančią nemokamą teisinę pagalbą ir nepilnamečių teisę į valstybinį švietimą;

- (34) tačiau Graikijos padėtis vis dar sudėtinga, nes jai reikia susitvarkyti su dideliu skaičiumi naujų prieglobsčio prašytojų, visų pirma dėl vykdomos išankstinės registracijos ir dėl nuolat neteisėtai atvykstančių migrantų, nors jų srautas ir mažesnis nei iki 2016 m. kovo mėn. Dar reikia imtis kitų svarbių veiksmų, kad būtų ištaisyti likę sisteminiai Graikijos prieglobsčio sistemos trūkumai, visų pirma dėl nepakankamo pajėgumo. Remiantis pasiekta tolesne pažanga, ateityje atnaujinant asmenų perdavimą Graikijai pagal Dublino reglamentą turėtų būti atsižvelgiama į šios sudėtingos padėties poveikį bendram prieglobsčio sistemos veikimui, todėl perdavimas turėtų būti atnaujinamas palaipsniui, atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį. Šiuo atžvilgiu turėtų būti stengiamasi neužkrauti Graikijai pernelyg didelės naštos;
- (35) šioje rekomendacijoje išdėstytos priemonės, kurių Graikijos valdžios institucijos turi imtis arba kurias turi toliau taikyti, kad būtų galima rekomenduoti iki 2016 m. gruodžio mėn. pabaigos laipsniškai atnaujinti perdavimą pagal Dublino reglamentą. Atsižvelgdama į šį tikslą, Graikija skubiai turėtų imtis visų šioje rekomendacijoje išdėstytų veiksmų. Komisija numato nuodugniai vertinti šioje srityje daromą pažangą ir 2016 m. gruodžio mėn. pateikti tolesnes rekomendacijas. Tose rekomendacijose galėtų būti nurodyta, koks, Komisijos nuomone, būtų tinkamas tokio laipsniško perdavimo pagal Dublino reglamentą atnaujinimo mastas ir pobūdis, visų pirma atsižvelgiant į konkrečius pažeidžiamų prašytojų poreikius ir į tai, kaip procesas galėtų būti valdomas, glaudžiai bendradarbiaujant su Graikijos valdžios institucijomis;
- (36) atsakomybė dėl sprendimo atnaujinti atskirų asmenų perdavimą tenka tik valstybių narių valdžios institucijoms, kontroliuojamoms teismų, kurie gali kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą prašydami priimti prejudicinį sprendimą dėl Dublino reglamento aiškinimo,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Priėmimo sąlygos ir infrastruktūra

1. Graikija turėtų toliau stengtis užtikrinti, kad priėmimo centrų būtų pakankamai visiems tarptautinės apsaugos prašytojams jos teritorijoje apgyvendinti ir kad priėmimo sąlygos visuose tuose priėmimo centruose atitiktų ES teisės aktuose, visų pirma Direktyvoje 2013/33/ES, nustatytus standartus. Pirmiausia Graikija turėtų:
  - a) visiškai įgyvendinti planus, susijusius su nuolatiniams atvirais priėmimo centrais, kuriuose būtų galima apgyvendinti visus priimamus arba numatomus priimti tarptautinės apsaugos prašytojus ir jų išlaikytinius, kol vyksta prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra;
  - b) įsteigti būtinas papildomas apgyvendinimo vietas, skirtas nelydimiems nepilnamečiams, siekiant užtikrinti, kad visi prieglobsčio prašantys nelydimi nepilnamečiai būtų nedelsiant tinkamai apgyvendinti ir nebūtų laikomi sulaukyti standartų neatitinkančiomis sąlygomis, taip pat užtikrinti, kad tos vietos būtų tvarios;
  - c) veiksmingai įgyvendinti naujus teisės aktus dėl nepilnamečių galimybių patekti į valstybinę švietimo sistemą, kol vyksta prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūra;
  - d) užtikrinti, kad prašytojai gautų būtiną sveikatos priežiūrą, t. y. būtų teikiama bent skubioji medicinos pagalba ir užtikrinamas būtiniausias ligų ir sunkių psichikos sutrikimų gydymas.

Graikija taip pat turėtų užtikrinti, kad be nuolatinių centrų būtų tam tikras skaičius laikinų atvirų priėmimo centrų arba kad tiek centrų būtų galima per trumpą laiką įsteigti, siekiant tinkamomis sąlygomis apgyvendinti nenumatytus tarptautinės apsaugos prašytojų ir jų išlaikytinių srautus.

Graikijos valdžios institucijos turėtų atlikti išsamų poreikių vertinimą, t. y. įvertinti bendrą reikiamą priėmimo pajėgumą ir to pajėgumo pobūdį, ir, atsižvelgdamos į pokyčius, tą vertinimą nuolat atnaujinti. Graikijos valdžios institucijos taip pat turėtų užtikrinti veiksmingą nuolatinį visų priėmimo centrų, įskaitant migrantų antplūdžio valdymo centrus, valdymą ir koordinavimą ir tai, kad atsakingos ministerijos tam turėtų pakankamai išteklių.

Galimybė pasinaudoti pirmosios instancijos prieglobsčio prašymo nagrinėjimo tvarka ir tam reikalingi ištekliai

2. Graikija turėtų toliau stengtis užtikrinti, kad visi tarptautinės apsaugos prašytojai turėtų veiksmingą galimybę pasinaudoti prieglobsčio prašymo nagrinėjimo tvarka, ir tuo tikslu visų pirma:

- a) nustatyti, kiek darbuotojų Prieglobsčio tarnybai gali reikėti gaunamiems prieglobsčio prašymams išnagrinėti per Prieglobsčio procedūrą direktyvoje 2013/32/ES nustatytus terminus;
- b) skubiai aktyviau Prieglobsčio tarnyboje įdarbinti darbuotojų, kad tarnyba kuo greičiau galėtų veiksmingai ir laiku išnagrinėti visus tarptautinės apsaugos prašymus;
- c) įsteigti papildomus regioninius prieglobsčio biurus Lero ir Kretos (Heraklione) salose, Tesalijoje ir Epyre (Vole ir Janinoje), o šiuo metu Lero saloje ir Vakarų Graikijoje (Patruose) veikiančius prieglobsčio skyrius pertvarkyti į regioninius prieglobsčio biurus, kaip nustatyta teisės akte.

a punkte nurodytas poreikių vertinimas turėtų būti nuolat atnaujinamas, jame taip pat turėtų būti nurodyta informacija apie įdarbintų darbuotojų skaičių.

Apeliacinė institucija

3. Graikija turėtų toliau stengtis užtikrinti, kad visi tarptautinės apsaugos prašytojai galėtų naudotis veiksminga teisine gynyba, visų pirma užtikrindama:

- a) visišką naujosios Apeliacinės institucijos veikimą, tuo tikslu įsteigdama reikiamą skaičių apeliacinių komitetų;
- b) kad Apeliacinėje institucijoje ir komitetuose būtų pakankamai žmoniškųjų išteklių visiems neišnagrinėtiems ir būsiamiems apeliaciniams skundams, įskaitant skundus remiantis ES ir Turkijos pareiškimu, išnagrinėti;
- c) kad kuo greičiau ir ne vėliau kaip iki 2016 m. pabaigos būtų išnagrinėti visi neišnagrinėti prašymai atlikti administracinių sprendimų dėl tarptautinės apsaugos prašymų teisminę peržiūrą.

Graikijos valdžios institucijos, remdamosi išsamiu ir nuolat atliekamu poreikių vertinimu, turėtų nustatyti, kiek reikės apeliacinių komitetų, veikiančių prie naujosios Apeliacinės institucijos, visiems tarptautinės apsaugos prašytojų pateiktiems apeliaciniams skundams išnagrinėti ir žmoniškųjų išteklių, kad tie komitetai galėtų toliau sklandžiai veikti.

Teisinė pagalba

4. Graikija turėtų užtikrinti, kad teisinė sistema, susijusi su galimybe gauti nemokamą teisinę pagalbą, būtų veiksminga praktiškai ir kad visiems prieglobsčio prašytojams būtų teikiama būtina teisinė pagalba, susijusi su administracinių sprendimų dėl tarptautinės apsaugos prašymų teismine peržiūra. Visų pirma Graikija turėtų:

- a) veiksmingai įgyvendinti ministerijos sprendimą dėl nemokamos teisinės pagalbos paslaugų teikimo;
- b) skubiai parengti registruotųjų teisininkų, galinčių teikti šias paslaugas Graikijoje prašytojams apeliacinio skundo teikimo etape, sutartį.

Požiūris į nelydimus nepilnamečius ir pažeidžiamus asmenis vykstant prieglobsčio prašymo nagrinėjimo procedūrai

5. Graikija turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tinkama pažeidžiamų prašytojų, įskaitant nelydimus nepilnamečius, tapatybės nustatymo ir elgesio su jais tvarka. Visų pirma Graikija turėtų:

- a) skubiai nustatyti tinkamą globos tvarką; tai ji turėtų padaryti priimdama būtiną Prezidento dekretą dėl atitinkamų Įstatymo Nr. 4375/2016 nuostatų įgyvendinimo;
- b) nustatyti, kiek darbuotojų reikia Priėmimo direktoratui ir Nelydimų nepilnamečių apsaugos departamentui, kad pagal prieglobsčio *acquis* būtų galima skubiai teikti būtinas garantijas, susijusias su šeimos paieška, ir užtikrinti atstovavimą pagal įstatymą, ir tuos darbuotojus pasamdyti;

- c) užtikrinti, kad prašytojų, turinčių specialių procedūrinių ir priėmimo poreikių, nustatymo tvarka būtų praktiškai įgyvendinama, kad šiems prašytojams būtų teikiama būtina psichologinė ir socialinė pagalba, visų pirma tais atvejais, kai jie galėjo būti nukentėję nuo seksualinio smurto, išnaudojimo ar prekybos žmonėmis.

ES lėšų naudojimas įgyvendinant nacionalines programas

6. Graikija turėtų užtikrinti, kad būtų panaudotos visos gausiai skiriamos ES lėšos, visų pirma nedelsdama sutelkti išteklius, skirtus pagal PMIF ir VSF lėšomis finansuojamas nacionalines programas, ir ieškoti galimybių gauti papildomų lėšų iš struktūrinių fondų. Tokiomis aplinkybėmis Graikija turėtų skubiai baigti vykdomą nacionalinių programų peržiūrą, kuria siekiama programą geriau suderinti su naujais prioritetais, ir nedelsdama pranešti apie baigtą oficialų naujosios atsakingos institucijos paskyrimą pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Ataskaitų apie veiksmus, kurių imtasi, teikimas

7. Graikijos prašoma iki 2016 m. spalio 31 d. pateikti ataskaitą, kurioje būtų apžvelgta pažanga, padaryta įgyvendinant šią ir 2016 m. vasario 10 d. bei birželio 15 d. rekomendacijas. Ataskaitoje visų pirma turėtų būti aprašyti veiksmai, kurių imtasi šioje rekomendacijoje nurodytiems likusiems trūkumams ištaisyti, įskaitant tai, kaip Graikijos valdžios institucijos užtikrino arba planuoja užtikrinti būtinus žmogiškuosius ir materialinius išteklius, nurodytus šios rekomendacijos 1–5 punktuose. Šiose ataskaitose taip pat turėtų būti aprašytas šios rekomendacijos 1–3 punktuose nurodytas nuolat atliekamas poreikių vertinimas. Ataskaitoje taip pat turėtų būti pateikta ši informacija:

- a) bendros esamos ir planuojamos nuolatinės ir laikinos galimybės priimti tarptautinės apsaugos prašytojus ir tų galimybių pobūdis;
- b) bendras pirmąją instanciją nagrinėjamų prieglobsčio prašymų skaičius;
- c) išsamūs duomenys apie visus tiek naujųjų apeliacinių komitetų, tiek neišnagrinėtų atvejų apeliacinių komitetų nagrinėjamus apeliacinius skundus ir antrąją instanciją priimtus sprendimus, įskaitant priimtinumą bylas;
- d) bendras esamų ir planuojamų darbuotojų, nagrinėjančių Prieglobsčio tarnyboje užregistruotus prieglobsčio prašymus ir dirbančių Priėmimo direktorate, skaičius ir
- e) bendras esamas ir planuojamas darbuotojų ir komitetų, kurie Apeliacinės institucijos pastangomis laipsniškai pradėjo veikti, skaičius.

Priimta Briuselyje 2016 m. rugsėjo 28 d.

Komisijos vardu
Dimitris AVRAMOPOULOS
Komisijos narys